

Concept-beleidsplan HET 2020:

Motto: Beheerste groei

v4, 21okt 2019

1. Inleiding: HET tot nu toe

Energiecoöperatie HET is voorjaar 2017 opgericht, met als doel bij te dragen aan de lokale energietransitie. Dat is ook in de naam van de coöperatie vervat: Hilversumse Energie Transitie, een burgerinitiatief dat van onderop - voor, door en met mede-Hilversummers - de uitdagingen van de klimaatverandering lokaal wil aanpakken. Met concrete projecten en bijdragen aan de CO₂-uitstootvermindering. En we hebben sinds de oprichting een forse groei doorgemaakt, zowel in leden, financiën als in projecten. Het startjaar 2017 stond in het teken van het vinden van een basis, 2018 in het teken van uitbouw van de basis en 2019 stond (en staat) in het teken van verantwoorde groei.

In 2020 willen we deze lijn doorzetten. Niet om de groei per se, maar omdat we met de groei meer bijdrage kunnen leveren aan onze missie, een CO₂-neutraal Hilversum.

1.1. Leden

Qua leden hebben we op dit moment (peildatum 1 oktober 2019) 145 particuliere leden en 21 organisatieleden, in totaal 166. Ten opzichte van de doelstelling 2019 (250 leden ultimo 2019) komen de dus een heel eind, maar wellicht wordt de voorziene ledengroei niet volledig gehaald. Duiding: twee grote activiteiten die naar verwachting zouden bijdragen aan de ledengroei zijn niet of langzamer dan verwacht gerealiseerd: de uitgifte van zonobligaties Railpro heeft niet plaatsgevonden en de energie-avonden zijn pas in het najaar echt op gang aan het komen. Daarentegen brachten de warmtescans begin 2019 en de gestage uitrol van het autoproject bijdrage aan de ledenaanwas.

1.2. Thema's, projecten en resultaten

De drie thema's die in 2017 bij aanvang zijn gekozen, blijven het stabiele raamwerk beiden voor onze activiteiten en projecten.

- Elektrische deelauto's
- Zakelijke zon
- Duurzame warmte
- Waarbij dit laatste thema is onderverdeeld in twee sub-thema's
 - o Warmte 1: besparing/isolatie/voorlichting
 - o Warmte 2: lokale opwekking van duurzame warmte

Op die drie thema's is in 2019 substantiële voortgang geboekt, hoewel bij het ene thema meer dan bij het andere. In vogelvlucht (zie ook bijlage):

- Het deelauto-project is na een eerste start in 2018 uitgebouwd. Er zijn nu 4 deelauto's op de weg, met eigen parkeervoorzieningen, allemaal in de Heibuurt. En er is een opstart gaande in Hilversum Oost, als tweede buurt. Streven voor de rest van dit jaar is plaatsing van minimaal 2 auto's in Oost, en – als verantwoord – een vijfde auto in 1215. Qua rijders loopt de groei in 1215 gestaag (nu 40), maar loopt het aantal gereden kilometers en het aantal abonnementen achter bij verwachting. In Oost is al een redelijk fors aantal potentiële rijders, maar die wachten op de plaatsing. En dat alles wacht weer op de laadpalen en parkeervergunningen.
- De eerder opgebouwde basis voor een aantal grotere zonprojecten heeft helaas niet geleid tot realisaties. Zonnedaken bij Railpro en Sligro zijn, of dreigen, afgebroken te worden. Voornaamste reden is dat er in beide gevallen scheiding is tussen eigendom en gebruik,

waardoor de zogenaamde split incentive gaat spelen: eigenaren en huurders hebben verschillende belangen, hetgeen vaak leidt tot afbreuk. Wel gerealiseerd zijn een dak op een Vereniging van Eigenaren (VvE) (178 panelen) en een dak op Santbergen (144 panelen), beide als resultaat van HET-advies.

Voor VvE's bouwden we in 2019 aan een verbeterd en meer integraal aanbod, waarbij energiebesparing, zon en deelmobiliteit als bouwsteen van verduurzaming worden aangeboden. Hiermee worden VvE's een meer integrerende doelgroep, waarbij de HET-thema's in samenhang tot ontwikkeling kunnen komen. Er zijn twee van dergelijke integrale VvE-projecten uitgevoerd, mede op basis van te verwerven Subsidie Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) subsidie.

Daarnaast is een opstart gemaakt met gerichte ondersteuning van bedrijven, in het kader van een landelijk project Bedrijventerreinen Energiepositief (BE+), en met de focus in Hilversum op het werkterrein van de Ondernemersvereniging Hilversum Zuid-West (OV-HZW). In 2019 hebben we de projectopzet mede vormgegeven, en maken we een eerste start met de uitvoering. Evenals bij de VvE's betreft het een verbreding van onze thema's waarbij naast zon ook isolatie en elektrisch rijden, naast collectieve opwek, opslag en lokaal energiemanagement invalshoeken zijn.

- Op het vlak van duurzame warmte is:
 - o *Warmte 1: energiebesparing:* de basis gelegd voor versterkte dienstverlening voor particuliere huseigenaren bij hun duurzame woningverbetering. Voortbouwend op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelates (BZK) project Gebouwgebonden Financiering dat in 2018 startte, zijn middelen verkregen om deze aanpak uit te bouwen. Hiertoe is de Ketenaanpak Verduurzaming ontwikkeld. We werken aan de opbouw van een sterk team energiecoaches en energieadviseurs. Ook bouwen we de samenwerking verder uit met 035 energie (het georganiseerde bouw- en installatiewezen in de regio). We werven deelnemers via energie-avonden (3 gehouden, nog 7 te gaan) en ons aanbod warmtescan (36 gedaan).
 - o *Warmte 2: lokale opwek van duurzame warmte:* we hebben de start gemaakt met de al eerder voorbereide uitwerking van een plan voor duurzame warmte in Kerkelanden. Hiertoe zijn we vanaf de zomer, als onderdeel van een opgebouwd consortium met Firan (het voormalige Alliander DGO) en Waternet. Dit consortium heeft vooralsnog een voor-opdracht gekregen voor een haalbaarheidsonderzoek Kerkelanden, dat doorgroeit in een volledig haalbaarheidsonderzoek. We blijven tevens twee andere opties (Hilversum Oost, en De Meent) volgen om te bezien of daar ook concrete activiteiten opgestart kunnen worden voor lokale warmte-opwekking.

1.3. Energielivering en wederverkoop

In 2018 is de samenwerking opgestart met groene energieleverancier Greenchoice. In 2019 bleken er eind 2018 33 leden-klienten te zijn, die recht geven op een kick back fee. Er is dit jaar geen actieve opvolging gegeven op de werving van leden-klienten, waardoor de groei beperkt zal zijn. Er is enige groei via de attendering van nieuwe leden en bedrijfscontacten op de voordelen van overstappen.

1.4. Financiën en organisatie

In 2019 is een forse groei in financieringen gerealiseerd, waaronder grootschalige projectopdrachten van de gemeente voor autodelen, energiebesparing en van de provincie Noord-Holland voor doorontwikkeling van Gebouwgebonden Financiering. Ook levert het Stadsfonds aanvullende ondersteuning voor het autodeelproject, met het oog op deelname bedrijven. Met de gemeente zijn we overeengekomen dat de ondersteuning niet onder het label subsidie valt, maar als opdracht wordt (is) verstrekt. Dit past en meer bij de aard van het werk dat we doen en levert een oplossing voor het BTW-vraagstuk.

In het jaarverslag en de jaarrekening worden begin 2020 de overall-resultaten gerapporteerd. Wel is nu al duidelijk dat de voorziene inkomsten lager zullen zijn dan voorzien (grotendeels gekoppeld aan ook lagere uitgaven).

Daarnaast is via opdrachten een aantal directe inkomsten verkregen. Met samenwerkingspartner Greenchoice verkennen we mogelijkheden om via klantengroei ook de stroom inkomsten via *kickback-fees* te vergroten.

De groei van HET vergde dit jaar extra aandacht in de opzet van de projecten- en financiële administratie, die beide op een hoger niveau van professionaliteit dienden te worden gebracht. Ook in dat opzicht zet de groei zich door.

Op basis van de projectfinancieringen is het team projectleiders vanaf eind 2018 uitgebreid; momenteel hebben we 1,2 fte betaalde formatie, waarvan de helft algemeen (coördinatie, communicatie en administratie) en de andere helft projectgebonden (projectleiders-inzet voor energiebesparing en deelauto's).

Dat geeft ook direct een risico aan: overhead is namelijk doorgaans niet mee begroot in de uren (doorgaans omdat de subsidieverstrekker dat niet accepteert) waardoor de dekking voor overhead op andere wijze gevonden moet worden.

HET team is in de loop van het jaar versterkt, via ingroei in de opdrachten en betere samenwerking. De uitdaging is om als team in de groei mee te groeien. Dat geeft ook nieuwe eisen aan aansturing en coördinatie. Tijdens het jaar hebben we helaas afscheid genomen van enkele projectleiders; gezocht wordt naar opvolgers en er zijn al contacten met nieuwe kandidaten.

1.5. Relatie-opbouw en versterking netwerk

HET is lid van een aantal landelijk werkende coöperatieve ondersteuningsorganisaties: ODE Decentraal en REScoopNL, HOOM en Econobis. Deze organisaties zijn recent samengegaan in Energie Samen.

Verder is HET partner in het regionale project Samen op Pad, dat invulling geeft aan de Regionale Energie Strategie Gooi en Vechtstreek (RES-G&V), en in het platform Energie Verbonden: dit is het regionale platform voor uitwisseling en samenwerking tussen energie-initiatieven en – coöperaties. Daarnaast is HET vertegenwoordigt in:

- het bestuur van de Vereniging Energiecoöperaties en –initiatieven Noord-Holland, VEI-NH;
- het bestuur (vz) van de landelijke coöperatie voor duurzame mobiliteit, CDMN.
- Het bestuur van de Europese coöperatie The Mobility Factory, die een coöperatieve app voor deelauto's ontwikkelt en exploiteert.

2. HET-beleid 2020: beheerste groei

In 2020 willen we de in 2019 ingezette groei op beheerste wijze doorzetten.

De in 2019 ingezette trend van geleidelijke uitbouw op basis van beschikbaar gekomen middelen zetten we in 2019 graag door. Dat wil zeggen een gedoseerde groei die zich vertaalt in een verdere uitbouw van een stevige basis-organisatie, mogelijk gemaakt door te werven additionele middelen voor projecten die binnen de centrale thema's passen, en aangevuld met vrijwilligers.

Daarnaast sturen we aan op een steeds meer dekkende exploitatie van activiteiten van belang: dat speelt dit jaar vooral bij het deelauto-project en in toenemende mate bij ondersteuning energiebesparing particulieren en VvE's. Dat past bij ons streven niet of zo min mogelijk subsidie-afhankelijk te zijn.

2.1. Kernactiviteiten en doelen 2020

a. Duurzaam vervoer:

Op dit thema staan twee beleidslijnen voor ogen, met als concrete doelen voor eind 2020:

- conform de Green Deal e-vervoer uitbouw van de lokale spreiding:
 - o 10 tot 16 tot elektrische deelauto's op de weg, in 3 buurten (Heibuurt, Oost en een derde buurt). Ten opzichte van de 6 auto's die naar verwachting eind 2019 rijden betekent dit 4 tot 10 extra auto's;
 - o opbouw samenwerking en eerste pilot met opwekcapaciteit en infrastructuur (fysiek en organisatorisch) voor laden op lokale zonnestroom (i.s.m. onder andere TU Delft en Liander).
- Verzakelijking aanpak deelauto's, via:
 - o Lagere kosten en andere leasecontracten. Tevens wordt onderzocht of er verdere mogelijkheden zijn tot kostenreductie in de vloot-opbouw.
 - o Hogere dekkingsgraad auto's (meer rijders, meer km's, meer abonnementen) en dus kostendekking;

- Gebruik van TMF als deelapp, waardoor kwaliteit en klantgerichtheid omhoog gaat en deze als HET-app is te personaliseren. Dit vergroot de binding van rijders met HET.
- Onderzoek naar mogelijke opzet van deelauto-bv om risico's *manageable* te houden

De meerjarige ambitie is om:

- bij afloop van de Green Deal met de gemeente zelfvoorzienend en economisch rendabel te zijn, ofwel: kostendekkend qua kosten auto's/stroom en kosten management van het project, inclusief communicatie en administratie.
- qua CO₂ besparing: 10 tot 16 x 15.000 km x 15 km/l x 3 kg/liter = 30 tot 45 Ton

b. Zakelijke zon:

- Realisatie 4 zakelijke zonnedaken met in totaal 3000 panelen
- Realisatie van een aantal zonnedaken bij VvE's. HET draait mee in het lokale aanbod van woningbouwcoöperatie De Alliantie, waardoor in de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de 200 VvE's waar De Alliantie bij is betrokken de HET-ondersteuning van zonnedak-realisatie wordt aangeboden (naast 3 andere aanbiedingen). We verwachten hieruit 5 VvE's te kunnen begeleiden, met geschat 150 panelen/VvE, totaal 750 panelen.
- qua CO₂ besparing levert dit thema op: 0,5 kiloTon¹

Cross-over VvE's en bedrijven:

- brede verduurzaming VvE's
 - deelname in regionaal project duurzame VvE's:
 - naast zon, 3 VvE's met voorbereiden uitgebreide besparingsmogelijkheden
 - in 2020 nog niet vertaald in uitvoering maatregelen
- BE+ Bedrijventerreinen Zuid-West (in opdracht van OV-HZW):
 - 20 bedrijven technische opname
 - 10 bedrijven voeren maatregelen uit in 2020
 - start opbouw Energie Service Company (ESCO) BE+
- CO₂-besparing geschat²: 663 ton

c. Duurzame warmte:

Op dit thema werken we zowel de besparingskant (ofwel reductie van de vraag naar warmte) nader uit als de opwekking van lokale duurzame warmte om te voorzien in de restvraag.

c1: energiebesparing:

We zetten in 2020 de in 2019 ingezette koers en ervaringsopbouw door, nu met versterkte middelen vanuit de verkregen projectopdrachten.

- bewustwording: via warmtescans/energie-advies, energie-avonden en energieloketten.
 - 15 energie-avonden (150 deelnemers), voortbouwend op de groei in 2019 en het ontwikkelde materiaal, waaronder het kaarten-spel
 - 100-120 warmtescans-energie-adviezen: vanuit 'stuwmeer' van aanvragen 2018-2019 en nieuwe werving;
 - opbouw energie-loketten in samenwerking met Versa: eerste pilot met buurt-energieloket Gijsbrecht, vanuit buurthuis De Kleine lerie, als succesvol bredere groei.
- Verdere opbouw:
 - technisch team energiebesparing particuliere eigenaren: technisch advies en aanbod woonlastenneutrale financiering woningverbetering (financiering gemeente en provincie NH);
 - ketensamenwerking met 035 energie en gemeente
 - uitbouw methodiek naar regio G&V, als onderdeel van regionaal aanbod Gebundelde Dienstverlening. Dit dient najaar 2019 en begin 2020 verder duidelijk te worden.

¹ 3.750 panelen x 320 Wp x 0,9 rendement x 0,45 kg/kWh = 486.000 kg CO₂

² TNO-rapport EnergiePotentieelScan Haven/Kerkelanden, begin 2019. Totaal-CO₂ besparing 175 bedrijven: 11.604 ton/jaar, voor 10 bedrijven 663 Ton

Voor deze activiteiten dient additionele menskracht geworven te worden: uitbouw team energie-coaches, opbouw capaciteit technisch advies, en ervaringsop- en uitbouw plaats te vinden. Concrete productie 2020, via de 'funnel' (trechter): 100 warmtescans leidt tot 40 technische opnames/energie-adviezen/offertevragen bij bedrijven (vooralsnog via 035 energie) en 20 realisaties/20 huizen verduurzaamd (afhankelijk van opbouw samenwerking en snelheid en kwaliteit van aanbod).

Meetbare resultaten:

- 150 bewoners energiebewust
- 100 – 120 warmtescans
- daaruit voortvloeiend: 25 'eigen' maatregelen
- 40 woningopnames/offertevragen
- 20 gerealiseerde integrale verduurzaamde huizen

CO₂-impact geschat: 70 ton³

c2: opwekking lokale duurzame warmte:

In 2019 is een vooropdracht verstrekt voor de haalbaarheidsstudie duurzame warmte Kerkelanden (KKL). Perspectief is dat die haalbaarheidsstudie volledig wordt uitgevoerd en dat deze de basis vormt voor een aanvraag proefwijk Aardgasvrij (regeling min BZK).

Voor 2020 verwachten we:

- afronden haalbaarheidsstudie
- bijdragen aan aanvraag BZK proefwijk Aardgasvrij
- bij toekenning daarvan: verdere uitwerking totaalplan duurzame warmte KKL.

Daarnaast volgen we in 2020 de ontwikkelingen in andere wijken (Meent, Oost en Noord)⁴.

d. Verwachte doelrealisatie: vermeden CO₂-uitstoot

CO₂-winst door vergroening: $100 \times (3500 \times 0,45) + 1700 \times 1,75 = 0,45$ ton CO₂ per jaar

Overall verwacht resultaat CO₂-besparing:

Deelauto's	30 tot 45 ton
Zakelijke zon	0,5 ton
Warmte 1/besparing	70 ton
Warmte 2/lokale opwek	ntb in 2020
Cross over/VvE en BE+	663 ton
Verkoop groene stroom/overstappen Greenchoice	0,45 ton
Totaal	747-804 ton CO ₂

2.2. Organisatie-ontwikkeling

De voorziene projecten 2020, zoals hierboven geschetst, zijn afhankelijk van voortgezette financiering. Als deze niet te vinden is, blijft een en ander op de plank, c.q. gaan we verder met het zoeken van een financiële basis.

Additionele financiering geeft een basis voor de nagestreefde beheerste groei. Ofwel: capaciteit volgt middelen. Voor 'projecten met geld' kan inzet gerealiseerd worden. Door het kunnen bieden van vergoedingen kan worden toegewerkt naar continuïteit van de inzet en van kwalitatief verantwoorde inzet.

Uitgaande van de geschetste ontwikkelingen voorzien we de:

- inzet van een projectleider duurzame warmte
- inzet van een projectleider duurzame bedrijven

³ $20 \times 4000\text{kg} \times 75\% + 25 \times 4000\text{kg} \times 10\% = 70.0000$ kg CO₂ besparing

⁴ Zo speelt in Hilversum Oost al langer het idee van warmte uit effluent RWZI en ST-warmte (i.s.m. Waternet en Alliander DGO), in/rond Crailoo het plan voor biovergisting/groen gas (i.s.m. TU Delft en GAD) en in De Meent - aansluitend bij (dan wel aanvullend op) project Smart Energy Cities (stichting Meent met gemeente) - kunnen opties verkend worden rond collectieve duurzame warmte.

- inzet van een projectleider Energie Avonden
- mogelijk vergroting van inzet op duurzaam vervoer

Ledengroei en wederverkoop van energie kunnen aanleiding zijn om administratieve capaciteit te regelen.

Als we dit kunnen realiseren, neemt het bureau van de coöperatie in omvang toe (van 1,2 naar 2,2 fte).

CONCEPT